

Cultuurdialogen Maastricht

Gemeente Maastricht

Beste deelnemers aan de cultuurdialogen,

Met plezier bied ik U de samenvattingen aan van de vijf cultuurdialogen die de Gemeente Maastricht in de maand juni 2015 heeft georganiseerd. Vertrekpunt voor de dialogen was de startnotitie "Cultuur, een rol van betekenis". U heeft met enthousiasme gereageerd op mijn oproep om mee te praten en te denken over de wijze waarop onze cultuur en de eigen creativiteit weer een rol van betekenis kan krijgen in het Maastricht van morgen. Want Maastricht staat voor de collectieve uitdaging om de innovatieagenda cultuur gestalte te geven en gedragen keuzes te maken voor de inzet van het innovatiebudget van € 1 miljoen. Daarom nodig ik u van harte uit om mee te blijven denken en samen met mij te onderzoeken welke prioriteiten als eerste om actie vragen en hoe we die vanaf 2016 ook waar kunnen maken. Tijdens de bijeenkomst van 16 september bespreken we de uitkomsten van de dialoogsessies. In oktober organiseren we vervolgbijeenkomsten. Ik hoop u dan weer te mogen ontmoeten.

Vriendelijke groet,

Mieke Damsma
Wethouder Cultuur, Onderwijs, Jeugdzorg,
Gezondheid en Student en Stad

Inhoud

Aandachtspunten cultuurdialogen

Creatieve industrie	5
Cultuurproductie	6
Erfgoed en Identiteit	7
Amateurkunsten	8
Crowdsourced projecten en jongerencultuur	9

Verslagen cultuurdialogen

Creatieve industrie	11
Cultuurproductie	13
Erfgoed en Identiteit	15
Amateurkunsten	17
Crowdsourced projecten en jongerencultuur	20

Dialogen

1. Integraal broedplaatsenbeleid

Er is een gebrek aan goede en betaalbare bedrijfsruimten alsook evenementenruimten. De ruimten voldoen vaak niet (geen verwarming etc.), zijn niet zichtbaar of laagdrempelig genoeg of bieden geen mogelijkheid om er met meerdere ondernemers gebruik van te maken. Meerdere ondernemers op één plek is de nieuwe realiteit. Dat is niet alleen nodig voor het ontstaan van innovatie, maar ook om een bepaalde schaal te hebben. Een kans voor de gemeente ligt in het ontwikkelen van een integraal broedplaatsenbeleid. Integraal betekent dat de disciplines cultuur, economie, vastgoed en stadsontwikkeling met elkaar in verbinding worden gebracht en er één gezamenlijk standpunt ingenomen wordt m.b.t. broedplaatsen.

2. Lokale productielijnen

Het productiewerk binnen de creatieve industrie vindt op dit moment veelal buiten Maastricht en regio plaats. Een reden hiervoor is dat er weinig mensen in de regio zijn die het productiewerk kunnen doen. Om Maastricht weer een echte creatieve industrie te geven (in plaats van louter ontwerpers), wordt de oproep gedaan om het vakmanschap in deze regio door te geven en te integreren in de verschillende opleidingsniveaus. Op die manier kan meer werkgelegenheid op het gebied van creatieve industrie naar Maastricht en de directe omgeving worden gehaald.

3. Netwerkvorming

De creatives hebben behoefte aan een Euregionaal netwerk waarin creatives, overheden en bedrijven vertegenwoordigd zijn. Creatives hebben nu namelijk vaak te maken met verschillende overheden en verschillende regelgeving in de Euregio wat belemmerend en tijdrovend voor de creatives werkt. Naast de creatives hebben overheden zelf ook baat bij een dergelijk netwerk omdat ze op deze manier meer kunnen samenwerken en kennis kunnen uitwisselen. Binnen dit netwerk kunnen de 'needs' van creatives, bedrijven en overheden met elkaar in verbinding worden gebracht. Er wordt op dit moment gewerkt aan een initiatief genaamd 'Creative Hub Euregio' om in bovengenoemde behoeften te voorzien.

4. Social Design

Er wordt een oproep gedaan om Social Design in te zetten als een tool. Een tool om een bijdrage te leveren aan de oplossing van maatschappelijke problemen. Daarmee ontstaat er een andere mindset t.a.v. kunst en cultuur. Het gaat niet om het product maar om de bijdrage aan de regio waarin wij leven: de Euregio. Wanneer de mindset in deze richting verandert, is kunst en cultuur relevant.

5. Profilering van de stad

Het brand van de stad is nu onduidelijk. De stad zou het ambassadeurschap meer kunnen uitdragen. Kijk naar Rotterdam. Die stad focust op kunst en cultuur. Creatieve ondernemers herkennen zich te weinig in het brand 'made in Maastricht'. Bovendien mag Maastricht de "ruigere" plekken van Maastricht sterker branden. Ook de vieze plekken mogen gezien worden. En kies als stad ervoor om andere delen van de binnenstad uit te lichten, zoals bijvoorbeeld Tapijn. Sjiek en Sjoen trekt geen creatieve ondernemers aan.

Aandachtspunten dialoog cultuurproductie

13-07-2015

Datum: 15 juni 2015, 14.00u – 16.00u

Plaats: Hoofdwacht

1. Nieuwe maakpraktijken

Er is sprake van nieuwe maakpraktijken: de culturele sector werkt interdisciplinair samen; de culturele sector speelt in op gemeentelijke en regionale behoeften; de culturele sector stelt programmering af op verschillende doelgroepen én het culturele veld heeft aandacht voor de totaalbeleving. Deze nieuwe maakpraktijken vragen om een andere relatie met het publiek. Het publiek wil actief betrokken zijn bij het maakproces en co-creëren i.p.v. afnemen. Dit vraagt om een radicaal andere werkwijze. Namelijk het democratiseren van het maakproces door te beginnen bij het publiek. Dat levert in een vroeg stadium feedback op die vroeger pas achteraf bij de première of opening werd verkregen.

2. De nood aan collectieve proposities

Er wordt in de zaal een groot verschil in functioneren opgemerkt tussen hen die moeten “leveren” in BIS-verband; zij die via Fondsen en provinciale subsidies werken en initiatieven die niet binnen die relaties operationeel zijn. De verschillende “opdrachten” en “opdrachtgevers” domineren nog te veel de eigen agenda’s. Er is nood aan een gemeenschappelijke agenda die “van betekenis” is en geen optelsom van samenwerking. Deze gemeenschappelijke agenda richt zich op het (installeren van het) bewustzijn dat de culturele sector als dynamisch fenomeen van belang is voor de stad en de bewoners. Die gemeenschappelijke agenda moet geschreven worden. Waar willen we staan, straks, na de innovatieslag?

3. Ketensamenwerking

Om tot sterke collectieve proposities te komen is samenwerking binnen ketens of tussen ketens vereist. Een voorbeeld is te vinden in de popmuziek. Popmuziek is een universele taal en heeft daardoor een heel breed bereik. De popmuziek kan worden ingezet om mensen te verleiden voor andere cultuurvormen. Kijk naar festivals als Wilderness en Best Kept Secret.

4. Het vergroten van zichtbaarheid

De reeds bestaande samenwerking tussen de culturele instellingen is blijkbaar niet zichtbaar genoeg voor publiek én politiek. Cultuur dringt nog te weinig door tot de politieke agenda. De bewijslast hiervoor ligt bij het culturele veld zelf. Voorgesteld wordt om de samenwerking beter in kaart te brengen. Dit wordt ter plekke door een aantal instellingen actief opgepakt.

5. De stad Maastricht in de relevante omgeving

Het gebied waarin cultuurproducenten werkzaam zijn is veel groter dan alleen Maastricht. Vooral het orkest speelt in een groot gebied waardoor er echt sprake is van maatwerk en telkens aansluiten bij gemeentelijke en regionale behoeften. De gemeente wil een aantrekkelijke vestigingsplaats zijn voor culturele instellingen die actief zijn in de relevante omgeving. Dit betekent dat er gekeken moet worden naar de subsidiecriteria van gemeenten omdat deze vaak te ver af staan van de core business en daarom veel tijd kosten. Ook heeft de stad een taak in het verbinden van de discipline cultuur met discipline welstand/inrichting openbare ruimte alsook de discipline veiligheid omdat cultuur zichzelf anders in de staart blijft bijten. Tot slot moet de stad heldere keuzes maken ten aanzien van profilering om te weten waar je als culturele instelling aan toe bent en waartoe je je moet verhouden.

Aandachtspunten dialoog Erfgoed en Identiteit

13-07-2015

Datum: Woensdag 17 juni 2015, 10.00u – 12.00u

Locatie: Hoofdwacht

1. Erfgoed brengt kunst en cultuur tot leven en vice versa

Er zijn veel meer kansen voor erfgoed wanneer de samenwerking met kunst en cultuur wordt opgezocht en er gezamenlijk rond het thema erfgoed wordt geprogrammeerd. Ook zijn er meer kansen voor kunst en cultuur wanneer erfgoed wordt ingezet voor de culturele kracht van de stad.

2. Experiment in Traditie

Wat kun je allemaal met erfgoed doen? Er liggen kansen in het instrument videotentoonstellingen (viewmaster). Met videotentoonstellingen kun je een nieuw en een groter publiek bereiken, omdat erfgoed dan (digitaal) op straat of in (karakteristieke) leegstaande gebouwen te zien is. Het erfgoed komt naar je toe: je kunt het gewoon op straat ervaren. Bovendien zorgt het voor een andere beleving door de gebruikers als ook door de eigenaren van het pand. Ook ligt een kans in de 'confronterende omgang met materieel erfgoed'. Als voorbeeld zijn kunstenaars van Beelden op het Vrijthof bezig met het afbreken en weer heropbouwen en herinterpreteren van materieel erfgoed. Een andere experimenteerrichting is het betrekken van buitenlandse studenten bij erfgoed. Zij zijn namelijk erg geïnteresseerd in de geschiedenis van Maastricht, ook als object van studie. Tegelijkertijd hoort bij experimenteren met erfgoed ook dat er naar alternatieve locaties voor evenementen dan het Vrijthof wordt gekeken. Het Vrijthof is nu te vaak bezet door evenementen en deze keuze gaat ten koste van de beleving van het mooiste plein van Nederland. Concluderend kan Maastricht gezien haar schaal en rijkdom perfect als proefveld voor nieuwe praktijken opgevoerd worden.

3. Fysiek knooppunt voor erfgoed

Maastricht mist een fysiek knooppunt voor erfgoed en geschiedenis. Denk aan een (permanent) inlooppunt over Maastricht, een plek voor tijdelijke tentoonstellingen of een plek waar informatie te verkrijgen is over allerlei zaken op het gebied van cultureel erfgoed in Maastricht. De hoofdwacht kan als knooppunt functioneren. Op dit moment ontwikkelt Tout Maastricht samen met partijen in de stad een programma voor de Hoofdwacht. Cultuur is een belangrijke component hierbij. Kansen? Draag een voorstel aan bij Tout Maastricht over het zichtbaar maken van erfgoedwaarden in de Hoofdwacht of zet de Sint-Lambertuskerk, waarvan Servatius de eigenaar is, in als knooppunt.

4. Digitaal knooppunt voor erfgoed

Maastricht heeft een digitaal knooppunt voor erfgoed: De Culturele Biografie, maar dit kan veel actiever gebruikt worden. Blaas het concept nieuw leven in! Ook liggen er kansen in een digitale kaartset die Maastricht door de eeuwen heen zichtbaar maar ook in audiotoours, apps en QR codes. Laatstgenoemde zaken zijn er en liggen klaar binnen de zicht op Maastricht omgeving en kunnen dus snel geactiveerd worden.

5. Samen sterker

Op dit moment ontbreekt een gezamenlijke agenda. Het hebben van een gemeenschappelijke agenda, de onderlinge verbondenheid, biedt de spin-off. Met een gemeenschappelijke agenda stelt de erfgoedsector zich zichtbaarder op ten aanzien van andere agenda's binnen het publieke domein en creëert het daarmee toegevoegde (culturele) waarde. Die gemeenschappelijke agenda moet geschreven worden. Waar willen we samen staan, straks, na de innovatieslag?

6. Gemeente brengt samen

Van de gemeente wordt een faciliterende rol verwacht bij het in verbinding brengen van partijen binnen de erfgoedsector. Ook wordt verwacht dat de gemeente begeleidt bij het formuleren van een gezamenlijk doel van de erfgoedsector. Hierbij kan de gemeente het best de opgebouwde ervaringen van Maastricht LAB gebruiken, bijvoorbeeld rond de ontwikkeling van het frontenpark. Daarbij werden ook de erfgoedinitiatieven uitgenodigd hun actieve steentje bij te dragen in plaats van een door een ander bedachte opdracht uit te voeren. Het uitnodigen aan de voorkant alsook het spreken over een concreet onderwerp/gebied wordt als zeer prettig ervaren.

Aandachtspunten dialoog amateurkunsten

Datum: 17 juni 2015, 20.00u – 22.00u

Locatie: Hoofdwacht

13-07-2015

1. Midden in de stad: relevantie

Amateurkunsten zijn van grote waarde voor de stad: vele inwoners van Maastricht participeren (in groepsverband) in kunst en cultuur. Oftwel hét voorbeeld van de participatiemaatschappij. De amateurkunsten zijn onvoldoende opgenomen in notitie 'Cultuur, een Rol van Betekenis'. Deze notitie gaat voornamelijk over professionele kunst en cultuur. Onterecht, want elke professional is amateur geweest. Hoe kunnen we maatschappelijke waarde van amateurkunsten vergroten? Toegankelijkheid borgen door aan te sluiten op het niveau: het gaat niet alleen om talentontwikkeling, maar om bezig zijn met je gezamenlijke passie, amateurkunsten aantrekkelijker maken voor (internationale) studenten en samenwerking aangaan met zorginstellingen.

2. Samen sterker

Samenwerking biedt vele voordelen: groter bereik, podia delen, gemakkelijker fondsen werven, onderlinge concurrentie verminderen etc. De zaal erkent deze voordelen en constateert dat de samenwerking beter kan. Het hulpmiddel voor samenwerking is er al: de website "Kunstactief Maastricht" met alle contactgegevens en een centrale agenda. De zaal geeft toe dat deze website actiever gebruikt kan worden. Ook ziet de zaal kansen in de samenwerking tussen amateurs onderling, maar ook tussen amateurs en professionals (in de vorm van een voorprogramma). Van de gemeente wordt verwacht dat zij een faciliterende rol neemt door bijeenkomsten te organiseren; te begeleiden bij de samenwerking en voorwaarden te stellen in hun subsidiebeleid.

3. Op de planken

Er is een gebrek aan betaalbare ruimten om te repeteren alsook betaalbare podia. Kansen? Samenwerking met professionele organisaties die beschikken over podia. Van de gemeente wordt verwacht dat zij bemiddelt tussen zaalverhuurder en de vereniging in een driehoeksoverleg.

4. Van grijs naar groen

De vergrijzing binnen de amateurkunsten is sterk aanwezig. Verenigingen maken zich zorgen over de toekomst van amateurkunsten. Nieuwe aanwas blijft uit door ad hoc cultuureducatie tijdens schooltijd en dure buitenschoolse cultuureducatie. Kansen? De huidige structurele subsidieregeling die nu alleen voorziet in harmonieën, fanfares, koren en toneelverenigingen openbreken voor nieuwe eigentijdse amateurkunsten (fotografie, gamedesign). Van de gemeente wordt verwacht dat zij faciliteert bij het in verbinding brengen van verenigingen met scholen.

5. Pecunia non olet (Geld stinkt niet)

De amateurkunsten hebben het financieel moeilijk. Verenigingen kunnen moeilijk rondkomen en moeten daarom zelf meer inkomsten genereren terwijl de bestuurders van de verenigingen niet meer de jongste zijn. Kansen? Meer invloed in subsidieverstrekking op basis van maatschappelijke relevantie (in de vorm van een burgerraad?). Van de gemeente wordt stabiliteit verwacht en een lange termijn visie op het verstrekken van subsidies.

Aandachtspunten dialoog crowdsourced projecten en jongerencultuur

13-07-2015

Datum: 27 juni 2015, 15.00u – 17.00u

Plaats: Oude Labgebouw tijdens Scenes Connected

1. Rebels with a Cause

Maastricht mag veel rebelser! In Maastricht past alles binnen kaders en is het nog vooral 'sjiek en sjoen'. Sjiek en Sjoen moet meer mainstream worden en richting het ruigere, meer alternatieve Maastricht bewegen. Kansen? Blijf investeren in de culturele initiatieven die "kloppen" en maak daarvan iets kwalitatief in plaats van te investeren in nieuwe evenementen. En spreek als gemeente meer waardering uit naar bottom-up initiatieven die in de stad plaats vinden. Dit hoeft niet altijd door geld te geven, maar kan ook door andere kleine dingen, zoals een facebook bericht rondsturen vanuit het account van de gemeente. Maastricht is de laatste jaren veranderd: er vinden veel meer culturele initiatieven plaats dan voorheen.

2. Hier moet u wezen:

eenduidig loket binnen gemeente

Er is geen eenduidig loket binnen de gemeente voor initiatiefnemers. Initiatiefnemers worden vaak doorgestuurd van afdeling naar afdeling. Initiatiefnemers zouden veel baat hebben bij een "linking pin" die verbindingen legt binnen de organisatie. Deze persoon kent namelijk de procedures en ook de mensen binnen de organisatie. Deze persoon zou kunnen helpen bij de aanvraag van een vergunning bijvoorbeeld. Een cultuurambtenaar zou een linking pin rol kunnen vervullen.

3. Alive and Kicking

"In Maastricht moet je zelf initiatieven organiseren als je wilt dat er iets gebeurt". Een aantal jongeren vindt dit juist het leuke in Maastricht. Dat is ook de reden dat Maastricht zoveel kleinschalige initiatieven kent. Organisaties als Code 043 en de jongerenraad helpen initiatiefnemers om het initiatief tot een succes te maken. Kansen? Maastricht beter verbinden met jongeren en crowdsourced initiatieven in Euregio zodat deze regio écht Alive and Kicking wordt. Letterlijk verbinden: goede openbaar vervoer verbindingen met de steden in de Euregio zijn noodzakelijk voor een generatie die niet automatisch kiest voor een auto.

Verlagen

Verslag dialoog creatieve industrie

Datum: 15 juni 2015, 10.00u – 12.00u

Plaats: Hoofdwacht

13-07-2015

Inleiding door Paul Lambrechts

(Gemeente Maastricht)

Paul geeft aan dat deze dialoogsessie is bedoeld om te spreken over de toekomstperspectieven voor cultuur en de creatieve industrie in Maastricht. Deze dialoogsessie maakt onderdeel uit van het innovatietraject cultuur. De notitie 'Cultuur, een Rol van Betekenis' dient als leidraad voor de dialoog.

Aftrap door Martijn Smit

(Coördinator Creative Hub Euregio)

De Creative Hub Euregio is een Euregionaal initiatief (een soort van agentschap) om de 'needs' van creatives, bedrijven en overheden met elkaar te verbinden. Deze verbindende rol is nodig. Creatives hebben nu namelijk vaak te maken met verschillende overheden en verschillende regelgeving in de Euregio wat belemmerend en tijdrovend voor de creatives werkt. Naast de creatives hebben overheden zelf ook baat bij dit project omdat ze op deze manier meer kunnen samenwerken en kennis kunnen uitwisselen. Het project maakt gebruik van bestaande infrastructuur. Jessica Capra zal een verbindende rol spelen in dit geheel omdat zij werkzaam is binnen de creatieve industrie en in goed contact staat met zowel de creatives als de gemeente Maastricht. Het initiatief is bij overheden goed ontvangen. De creatives zien het als een kans om beter de weg binnen de overheid te vinden. Wel moet de doelgroep 'creatives' in dat geval breed worden gedefinieerd: zowel de mensen die met de handen bezig zijn als de conceptuele denkers.

Inbreng creatives

Kansen algemeen

- De creatieve sector kan sterker aansluiten bij de politieke agenda van de stad. Bijvoorbeeld de ambitie internationale kennisstad. Een filmmaker geeft aan ideeën te hebben bij het onderwerp 'studeren in Maastricht'. Een televisieserie is een krachtig instrument bij het branden van de stad.
- Cultuur en de creatieve industrie meer integreren met onderwijs. Stimuleer ondernemerschap op de opleidingen zelf. Die schakel ontbreekt nu nog. De Faculteit van Kunsten van Zuyd Hogeschool is samen met partijen in Nederland en de Euregio de mogelijk-

heden aan het onderzoeken voor een master rondom media, communicatie en film alsook een minor over cultureel ondernemerschap. Door creatives gebruik te laten maken van deze faciliteiten kan kunst en onderwijs elkaar versterken.

- Creatieve ondernemers kunnen zorgen voor werkgelegenheid wanneer het productiewerk in de regio Maastricht zelf kan worden gedaan. Veel productiewerk vindt nu buiten Maastricht en regio plaats, omdat er weinig mensen in de regio zijn die het werk kunnen doen. Hier speelt het onderwijs ook een belangrijke rol in. Op verschillende opleidingsniveaus moet weer liefde voor ontwerp en vakmanschap worden gekweekt. Dus pak de kans om de productie zelf opnieuw naar de directe omgeving te halen. Die tendens is echt aan de hand en is kans om Maastricht weer een echte creatieve industrie (in plaats van louter ontwerpers) te geven, waarbij het vakmanschap ook weer doorgegeven wordt en werk biedt voor lager geschoolden.
- Een andere mindset t.a.v. kunst en cultuur: social design inzetten als middel om maatschappelijke problemen op te lossen. Het gaat niet om het product dat je maakt maar de bijdrage die je levert aan de regio waarin wij leven: de Euregio. Wanneer de mindset in deze richting verandert is kunst en cultuur relevant. De studenten van nu worden volgens deze filosofie opgeleid.
- Tefaf kan zichzelf bedruipen maar de euregio kan daar veel meer mee doen naar het voorbeeld van North Sea Jazz. Er wordt wel ingespeeld op de Tefaf door 'During Tefaf' maar de creatieve sector in het bijzonder zou nog beter/meer kunnen meeliften op het succes van het de Tefaf.
- Er ligt een kans in het sterker branden van de "ruige" plekken in Maastricht. Ook de vieze plekken mogen gezien worden. En kies ervoor om andere delen van de stad uit te lichten, zoals bijvoorbeeld Tapijn. Sjiem en sjoen trekt geen creatieve ondernemers aan.
- De schaal is een belangrijke factor voor succes. De schaal in deze regio is de Euregio en daar kan de creatieve sector zich beter tot verhouden. Strategie is organisch groeien maar in gesprek blijven met de Euregio.
- Het lokale is de inspiratiebron en levert eigen, unieke ontwerpqualiteiten op. Die worden nu nog niet uitgespeeld onder Made in Maastricht. Voor de gemeente Maastricht ligt er een kans om te faciliteren om het eigene van de regio naar boven te brengen. De

gemeente moet daarbij de creatieve sector uitdagen zonder kaders te stellen.

- Maastricht moet op handelsmissie BUITEN Maastricht, om de stad als sterk in design en ontwerp te promoten.

Kansen met betrekking tot ruimtes

- Voor de gemeente Maastricht ligt er een kans om beter te faciliteren bij goede en betaalbare bedrijfsruimten voor creatieve ondernemers. Uit ervaring weten creatives dat plekken waar meerdere creatieve ondernemers met een verschillende achtergrond hun werkplaats hebben, kansrijk zijn. De nieuwe realiteit is samenwerken en verzamelen op één plek. Op dergelijke plekken ontstaan nieuwe ideeën en nieuwe samenwerkingen. Ook is het informele en laagdrempelige karakter van zo'n plek belangrijk. Een voorbeeld is het Architectenbureau Maurer United in de Jan van Eyck academie waar een sterke ontmoetingskant aan zit. Bovendien is zichtbaarheid belangrijk. Zichtbaarheid levert meer opdrachten op.
- Het broedplaatsenbeleid van de gemeente Amsterdam kan als voorbeeld dienen in het faciliteren van goede en betaalbare bedrijfsruimten voor creatieve ondernemers. Triodos bank financiert, de gemeente staat garant. Voorgesteld wordt dat SAM in Maastricht een regierol vervult binnen het (toekomstig) broedplaatsbeleid van Maastricht. Dit zouden de ondernemers heel fijn vinden omdat de coördinerende rol (gegeven dat de meeste bedrijfsruimtes meerdere gebruikers kennen) veel tijd en energie kost.

Barrières algemeen

- Liof kiest ervoor om meer in te zetten op logistiek en industrie. De creatieve sector (3D printen) wordt niet erkend als industrie bij het Liof. Hoe hiermee omgaan? Hoe Liof openbreken?

Barrières met betrekking tot lokale overheid

- Creatives vinden de weg moeilijk binnen de overheid: bij wie moeten ze zijn? Wel verloopt het 1 op 1 contact goed.
- Waar is de afdeling vastgoed wanneer we spreken over de toekomstperspectieven voor de creatieve sector? De gemeente Maastricht heeft een taak in het verbinden van de discipline Cultuur met discipline Vastgoed. Zo lang die verbindingen niet worden gelegd blijft cultuur zichzelf in de staart bijten. Zo zal bij Vastgoed duidelijk moeten zijn dat betaalbare en goede bedrijfs- en evenementenruimten voor de creatieve sector nodig zijn om de stad vooruit te helpen. Maastricht zal meer moeten faciliteren wil zij creatieve ondernemers behouden voor de stad.

- Het brand van de stad is nu onduidelijk. De stad zou het ambassadeursschap meer kunnen uitdragen. Kijk naar Rotterdam. Die stad focust op kunst en cultuur.

Barrières met betrekking tot ruimtes

- Het gebrek aan ruimte voor evenementen. Voor een groep van 1000 mensen kun je nergens terecht in Maastricht, behalve in het MECC. Het MECC is vaak niet geschikt. De Timmerfabriek is niet meer beschikbaar en de decorfabriek voldoet niet (geen verwarming etc.). De expositieruimte van 1500 m² in Belvédère is te weinig. Advies is om te investeren in een duurzame voorziening waar al het mooie getoond kan worden en houd zelf de regie als gemeente. Dit zou de decorfabriek kunnen zijn.
- Het gebrek aan structurele bedrijfsruimten. Tot 1 juli 2016 kunnen de ondernemers in het werkgebouw blijven, maar wat daarna?
- Het gebrek aan goede bedrijfsruimten. De bedrijfsruimten in het werkgebouw voldeden niet. Ondernemers hebben zelf een pui moeten maken. Verder onderscheiden goede bedrijfsruimten zich door zichtbaarheid en ruimte voor ontmoeting. Het clusteren van kracht is nodig. Dat levert een vruchtbare biotoop op. Schaal is dus wel degelijk een belangrijk issue en "peper en zout", overal in de stad, werkt niet meer.
- In het werkgebouw wordt gewerkt met vrijwilligers waar ze geen huur voor kunnen vragen. Er moeten mensen vrijgespeeld worden voor coördinerende taken wat heel veel tijd kost.
- Woningcorporaties kiezen ervoor om met 1 ondernemer een contract af te sluiten in plaats van een aantal ondernemers. Terwijl de combinatie van doelgroepen in een gebouw juist essentieel is.

Vervolgafspraken

- De resultaten van de 5 dialoogsessies over de toekomst van cultuur, waarvan de dialoog creatieve industrie er een van is, worden gebundeld.
- De resultaten van de dialoogsessies worden gedeeld met het culturele veld op 16 september a.s. van 19.00u tot 21.00u in de stadshal van Centre Ceramique.
- De gemeente gebruikt de resultaten uit de dialoogsessies en de stadswandelingen bij de uitwerking van het nieuwe kunst- en cultuurbeleid en bij de invulling van het innovatiebudget van €1 miljoen. De stad heeft dit bedrag eenmalig ter beschikking om de noodzakelijke nieuwe koers een impuls te geven.
- De dialoogsessies en de stadsgesprekken gaan niet expliciet over het uitgeven van dat geld, maar wel over het opstellen van een lange termijn beleid, waarvan dit budget gekoppeld kan worden.

Verslag dialoog cultuurproductie

Datum: 15 juni 2015, 14.00u – 16.00u

Plaats: Hoofdwacht

13-07-2015

Inleiding door Paul Lambrechts

(Gemeente Maastricht)

Paul geeft aan dat deze dialoogsessie is bedoeld om te spreken over de toekomstperspectieven voor cultuur en cultuurproductie voor Maastricht. Deze dialoogsessie maakt onderdeel uit van het innovatietraject cultuur. De notitie 'Cultuur, een Rol van Betekenis' dient als leidraad voor de dialoog.

Aftrap door Leo zum Vörde

(Gemeente Maastricht)

Leo duidt het cultuurpolitieke discours dat momenteel ontstaat en roept het culturele veld op om zich te verhouden tot die veranderende werkelijkheid op zowel lokaal, regionaal als landelijk niveau. De recente beleidsbrief van de minister voor cultuur en het recente advies van de Raad voor Cultuur geven aan dat de toon van het cultuurpolitieke discours ten goede is veranderd. Dat zal ook voor Maastricht en omgeving kansen bieden om de rol/betekenis van cultuur in de samenleving te versterken.

Er zijn minstens vier domeinen te noemen waar, in lijn met het nieuwe discours, voor Maastricht kansen liggen:

- Gemeenschappelijke, door het veld geformuleerde, voorstellen oftewel collectieve proposities. Collectieve proposities omvatten meer dan het belang of de waarde van individuele instellingen. En omvat ook meer dan 'meer samenwerking'. Collectieve proposities richten zich op het (installeren van het) bewustzijn dat de culturele sector als dynamisch fenomeen van belang is voor stad en bewoners. Overigens: het begrip dat hierbij gehanteerd wordt, 'culturele ketens', is als eerste door Maastricht gemunt.
- Relevante Omgeving. Meer en meer lijkt een contextuele benadering terrein te winnen, ook bij de Raad voor Cultuur en het ministerie van OCW. Is een leerstuk uit 'Cultuur, een Rol van Betekenis'. Het meer zichtbaar maken van de wisselwerking tussen cultuur en de directe omgeving als context.
- Meer politiek draagvlak creëren. Denk niet alleen aan publieksgroepen maar ook aan het politieke bedrijf, als representant van 'de' stad. Hier vallen momenteel gaten.
- Agenderende kracht van de sector. Vaak ten onrechte verward met de roep tot 'meer samenwerking'. De culturele sector, als publiek domein zou zich meer manifesteren, meer zichtbaar kunnen opstellen ten aanzien van andere agenda's binnen het publieke domein en daarmee toegevoegde (culturele) waarde creëren.

Het positieve nieuwe cultuurpolitiek discours gaat gepaard aan een inzicht dat weging op meer inhoudelijke culturele gronden zou moeten verlopen. Weg van cijferfetisjisme en meer helder maken van de artistieke dimensie, de maatschappelijke dimensie en de economische dimensie. Het ministerie van OCW en cultuurfondsen hebben hiertoe een tool ontwikkeld die via het internet beschikbaar is: 'de BIS-monitor'

Kortom: een meer open cultuurpolitiek discours biedt kansen. En daarin ligt de urgentie. Het is zaak, ook binnen Maastricht en omgeving, die kansen te duiden en aan te grijpen.

Reactie van cultuurproducenten

De aanwezigen geven aan dat de startnotitie weliswaar een aantal goede aanzetten geeft, maar in het hoofdstuk cultuurproductie relatief sterk vanuit een beleidsmatige/politieke invalshoek is geschreven en onvoldoende de interessante nieuwe praktijken in het veld in Maastricht zelf laat zien. Daar zou de sector zelf een rol in kunnen spelen om het te "voeden" met good practices.

Daarnaast wordt de vraag gesteld naar de verwachtingspatronen: betekent een hertekende koers en zelfbewustzijn van dat veld ook een emancipatie van het cultuurbeleid binnen de gemeente zelf? Het mes snijdt immers van twee kanten.

De veranderende omgeving

- De omgeving waarin de cultuursector opereert, verandert. Ook de relatie met publiek. De focus is verschoven van het eindproduct naar het maakproces. De omgeving wil actief betrokken zijn bij het maakproces en co-creëren i.p.v. afnemen. Dit vraagt om een radicaal andere werkwijze. Het is van belang om bij het publiek te beginnen i.p.v. te eindigen. Participatie moet geïnternaliseerd worden in het DNA van cultuurproducenten.
- Er wordt geworsteld met enerzijds de doelstelling om meer publiek te bereiken en anderzijds meer diepgang te realiseren. Zij lijken elkaar soms te bijten. Beiden zijn echter nodig om de maatschappelijke impact van cultuur te vergroten.
- Het gebied waarin cultuurmakers werkzaam zijn is veel groter dan alleen Maastricht. Vooral het orkest speelt in een groot gebied waardoor er echt sprake is van maatwerk en telkens aansluiten bij gemeentelijke en regionale behoeften. Hier moet ook aandacht voor zijn in de uiteindelijke strategie!

- Voor het publiek wordt de totaalbeleving steeds belangrijker. Vooral in popmuziek speelt dit. Niet alleen de muziek is belangrijk, maar ook dat er een Belgisch biertje is en de stoeltjes en de tafeltjes erbij passen.

De praktijk

- Om op veranderingen in te spelen wordt er interdisciplinair samengewerkt, meer ingespeeld op gemeentelijke en regionale behoeften en programmering wordt afgestemd op verschillende doelgroepen met het doel meer mensen te bereiken. Deze stappen zijn belangrijk, maar er moet radicaler gedacht worden om tot collectieve proposities te komen.
- Een aantal stellen nu bij de eerste stappen het publiek centraal. Het maakproces wordt op zijn kop gezet en “gedemocratiseerd”. Dat levert in een vroeg stadium feedback op die we vroeger pas achteraf bij de première of opening kregen.
- De reeds bestaande samenwerking tussen de culturele instellingen is blijkbaar niet zichtbaar genoeg voor publiek én politiek. Cultuur dringt nog te weinig door tot de politieke agenda. De bewijslast hiervoor ligt bij het culturele veld zelf. Voorgesteld wordt om de samenwerking beter in kaart te brengen. Dit wordt ter plekke door aantal instellingen actief opgepakt.

Kansen

- Popmuziek is een universele taal en heeft daardoor een heel breed bereik. De popmuziek trekt gemakkelijk veel en jong publiek. Dit verschilt natuurlijk per discipline. De popmuziek zou als oliemannetje ingezet kunnen worden om mensen te verleiden voor andere cultuurvormen. Dit gebeurt al in Engeland, zie bijvoorbeeld festivals als Wilderness.
- Er liggen veel kansen voor kunst en cultuur als we educatie eindelijk serieus en adequaat organiseren. Cultuureducatie loopt niet goed en daar is veel te winnen. Moet je duurzaam en gezamenlijk opnieuw vormgeven. Zodat je breed eigenaarschap ontwikkelt. Vooral door de verbinding te maken met onderwijs wordt de relevantie van cultuur ijzersterk. Maastricht is gekend door haar rijke infrastructuur van cultuuronderwijs. Hier ligt een enorme kans.
- Door meer achter talenten uit deze regio te gaan staan, kunnen we hen voor deze regio behouden.
- Door een open houding te hebben en te experimenteren zonder te weten wat het precies gaat opleveren kunnen er vele mooie dingen ontstaan.
- De cultuursector kan veel sterker aansluiten op de politieke agenda. Vandaag ontbreekt eigenaarschap bij de eerste aandeelhouder, de gemeenteraad. Denk aan de ambitie internationale kennisstad.
- Er wordt ook gepleit voor een goede afstemming met de provincie vooraleer met gemeentelijke innovatievoorstellen te komen.

Barrières

- Overheden maken het culturele instellingen niet gemakkelijk door met vele en telkens onderling verschillende subsidiecriteria (interdisciplinaire samenwerking, grensoverschrijdende samenwerking etc.) te werken. De subsidiecriteria staan ver af van de core business en kosten daarom ook veel tijd. Culturele instellingen zouden de kans moeten krijgen om draagvlak op te bouwen naast deze subsidiecriteria.
- De gemeente Maastricht heeft een taak in het verbinden van de discipline Cultuur met discipline Welstand/inrichting openbare ruimte alsook de discipline veiligheid. Zo lang die verbindingen niet worden gelegd, blijft cultuur zichzelf in de staart bijten. Zo zal bijvoorbeeld bij de Welstand duidelijk moeten zijn dat een naambord op een instelling van belang is om de stad vooruit te helpen en de zichtbaarheid waar te maken. De casus van Intro illustreert dit goed.
- De gemeente Maastricht kiest te veel richtingen (kennis, economie, cultuur). Er zijn meer heldere keuzes nodig om te weten waar je aan toe bent en waar je je als culturele instelling toe moet verhouden.

Collectieve proposities

- De vergadering geeft aan dat er nood is aan echt concrete proposities. Het feit dat ze collectief moeten zijn is prima, maar ze moeten “van betekenis” zijn en geen optelsom.
- Tegelijk is het beeld van wát dan anders moet, nog helemaal niet helder. Er wordt in de zaal nog een groot verschil in functioneren opgemerkt tussen hen die moeten “leveren” in BIS-verband; zij die via Fondsen en provinciale subsidies werken en initiatieven die niet binnen die relaties operationeel zijn. De verschillende “opdrachten” en opdrachtgevers” domineren nog te veel de eigen agenda’s. De gemeenschappelijke agenda van het veld als geheel ontbreekt. Die moet geschreven worden: waar willen we samen staan, straks, na de innovatieslag?

Vervolgafspraken

- De resultaten van de 5 dialoogsessies over de toekomst van cultuur, waarvan de dialoog cultuurproductie er een van is, worden gebundeld.
- De resultaten van de dialoogsessies worden gedeeld met het culturele veld op 16 september a.s. van 19.00u tot 21.00u in de stadshal van Centre Ceramique.
- De gemeente gebruikt de resultaten uit de dialoogsessies en de stadswandelingen bij de uitwerking van het nieuwe kunst- en cultuurbeleid en bij de invulling van het innovatiebudget van €1 miljoen.
- De stad heeft dit bedrag eenmalig ter beschikking om de noodzakelijke nieuwe koers een impuls te geven. De dialoogsessies en de stadsgesprekken gaan niet expliciet over het uitgeven van dat geld, maar wel over het opstellen van een lange termijn beleid, waaraan dit budget gekoppeld kan worden.

Verslag dialoog Erfgoed en Identiteit

Datum: 17 juni 2015, 10.00u – 12.00u

Plaats: Hoofdwacht

13-07-2015

Inleiding door Paul Lambrechts

(Gemeente Maastricht)

Paul geeft aan dat deze dialoogsessie is bedoeld om te spreken over de toekomstperspectieven voor erfgoed en identiteit in Maastricht. Deze dialoogsessie maakt onderdeel uit van het innovatietraject cultuur. De notitie 'Cultuur, een Rol van Betekenis' dient als leidraad voor de dialoog.

Aftrap door Bart van den Boom

Bart biedt als voormalig medewerker van CC en als zelfstandig curator een kijkje in de tentoonstellingen die hij de afgelopen jaren heeft vormgegeven.

- Voor fysieke tentoonstellingen maakt Bart gebruik van verschillende publieke ruimten in de stad waaronder CC. Bart kijkt hierbij naar het totaalplaatje, de ruimte, de vitrines, de looprichting, de volgorde: alles moet zoveel mogelijk aansluiten bij het inhoudelijke verhaal, maar wel vanuit een creatief perspectief. Inhoud en presentatievorm worden zo bij elkaar gebracht. Op deze manier probeert Bart mensen naar tentoonstellingen te trekken.
- Anders dan fysieke tentoonstellingen, gaat Bart middels videotentoonstellingen (viewmaster) naar de mensen toe. Door gebruik te maken van karakteristieke en vaak leegstaande gebouwen in de binnenstad, bereikt Bart een nieuw publiek. Mensen kunnen de kunst gewoon op straat ervaren. De videotentoonstellingen worden heel goed ontvangen: het verrast mensen op straat en eigenaren van panden zijn enthousiast door deze nieuwe dimensie aan hun pand. Bart roept de erfgoedprofessionals op om uit de eigen comfortzone te stappen, nieuwe wegen te bewandelen en naar het publiek toe te gaan.

Reacties erfgoedprofessionals

Kansen met betrekking tot bereiken van nieuw publiek / uit eigen comfort zone stappen / vernieuwing

- De strategie die Bart hanteert om gebruik te maken van andere plekken in de stad en daarmee naar de mensen toe te gaan wordt als kansrijk gezien. RHCL zou ook bijvoorbeeld prints met elementen uit de eigen collectie in de leegstaande gebouwen middels een videotentoonstelling kunnen laten zien.
- Er werd door iedereen vastgesteld dat er grote honger, een latente vraag naar duiding en beleving rond identiteit en erfgoed is; maar dat we er niet in slagen die aan te boren. Dat wordt de uitdaging.
- Maastricht kan gezien zijn schaal en rijkdom perfect als proefveld voor nieuwe praktijken opgevoerd worden. Zie onder andere de inspanningen op school, rond d' Artagnan, etc.

- Maak altijd iets dat zich verhoudt tot de plek en dat er betekenis aan toevoegt.
- Het is een gemiste kans dat buitenlandse studenten nauwelijks bekend zijn met de Maastrichtse geschiedenis. Zij zijn namelijk erg geïnteresseerd in de geschiedenis van Maastricht, ook als object van studie. Er liggen kansen in het toegankelijk maken van de Maastrichtse geschiedenis. Er wordt jaarlijks een college gegeven aan buitenlandse studenten, maar er zijn veel meer mogelijkheden. Zo hebben LGOG en Studium Generale een keer tijdens de introductieweek een event georganiseerd in dit kader.
- De kunstenaars van de Stichting Beelden op het Vrijthof gaan op een confronterende wijze met materieel erfgoed om. Als voorbeeld zijn deze kunstenaars bezig met het afbreken en weer heropbouwen en herinterpreteren van materieel erfgoed. Er wordt nog gezocht naar erfgoed dat in Maastricht mag worden afgebroken en elders (mogelijk Euregio?) mag worden opgebouwd.
- De industriële revolutie die Maastricht heeft gekend kan zichtbaarder worden gemaakt in Maastricht. CC probeert industrieel erfgoed meer zichtbaar te maken door rond Made in Maastricht een open opstelling maken.
- Het is belangrijk dat de verbinding met de overige cultuurpijlers wordt opgezocht en samen rond een erfgoedthema wordt geprogrammeerd.
- Schakel aan de voorzijde de hotels in; de toeristensector, om bezoekers bij aankomst op de must see's te wijzen.
- De startnotitie 'Cultuur, een Rol van Betekenis' is nog te veel op Maastricht gericht. Maastricht zou meer over haar eigen grenzen heen moeten kijken en meer vanuit een (Eu)regionaler perspectief moeten denken. De oude ambitie van Maastricht 'Culturele Hoofdstad 2018' is dan ook niet terug te lezen in het stuk.

Kansen met betrekking tot fysiek knooppunt

- Maastricht mist een fysiek knooppunt voor erfgoed en geschiedenis. Dit knooppunt zou de Hoofdwacht kunnen zijn. Denk een (permanent) inloopcentrum over Maastricht, een plek voor tijdelijke tentoonstellingen of een plek waar informatie te verkrijgen is over allerlei zaken op het gebied van cultureel erfgoed in Maastricht. Voorgesteld wordt om voorstellen voor de invulling van de hoofdwacht aan te leveren bij de medewerkers van de gemeente. Op dit moment ontwikkelt Tout Maastricht samen met een aantal partijen in de stad een programma voor de Hoofdwacht. Culturele programmering is hierbij een belangrijke component. Dit voorstel rond zichtbaar

maken van de erfgoedwaarden wordt door een aantal partijen actief opgepakt en aangedragen bij Tout Maastricht.

- De Sint-Lambertuskerk is eveneens een interessante historische plek dat als knooppunt kan fungeren en waar mensen informatie krijgen over erfgoed in de Euregio. Servatius is eigenaar van de Sint-Lambertuskerk.
- Vraag voor het Vrijthof de Unesco Werelderfgoed status aan. Het Vrijthof is nu te vaak bezet door evenementen. Deze keuze gaat ten koste van de beleving van het mooiste plein van Nederland. Ga zoeken naar alternatieve locaties voor een aantal evenementen.

Kansen met betrekking tot digitaal knooppunt

- Blaas het bestaande concept Culturele biografie nieuw leven in: het ligt er en kan nu veel actiever gebruikt gaan worden.
- Werk met audiotours, apps en QR codes. Elders is het er al, hier lag het klaar binnen de zicht op Maastricht omgeving. Dat kan snel geactiveerd worden.
- Maak een digitale kaartset met lagen en lijnen die Maastricht door de eeuwen heen zichtbaar maakt.

Kansen met betrekking tot verbondenheid erfgoedsector

- Veel mensen kennen de museumbrouwerij in Wyck niet. Daar moet verandering in komen. Daarom wil de museumbrouwerij het aanbod doen om de bierbrouwerij open te stellen voor andere partijen om (tijdelijke) tentoonstellingen te organiseren. De bierbrouwerij is een historische plek in Wyck en het complex biedt vele mogelijkheden qua ruimtes. De eerste opening is gemaakt: de Maastrichtse maquette komt er te staan.
- Musea zouden meer naar elkaar kunnen doorverwijzen zowel in de eigen projecten als in de communicatie waardoor ze elkaar meer kunnen versterken.

Rol van de gemeente

- De gemeente kan faciliteren bij het in verbinding brengen van partijen binnen de erfgoedsector. De erfgoedprofessionals willen vaker met elkaar in gesprek gaan om ideeën uit te wisselen en te zien hoe zij elkaar kunnen ondersteunen.

- De wens om vaker met elkaar in gesprek te gaan hoeft niet te worden vertaald in het inrichten van traditioneel platform. Sterker nog de werkwijze van Maastricht – Lab werkt heel goed. Gebruik dus de opgebouwde ervaringen van Maastricht LAB bijvoorbeeld rond de ontwikkeling van het frontenpark. Daarbij werden ook de erfgoedinitiatieven uitgenodigd hun actieve steentje bij te dragen in plaats van een door een ander bedachte opdracht uit te voeren. Het uitnodigen aan de voorkant alsook het spreken over een concreet onderwerp/gebied wordt als zeer prettig ervaren.
- De gemeente kan begeleiden bij het formuleren van een gezamenlijk doel van de erfgoedsector. Op dit moment ontbreekt een gezamenlijk doel. Het hebben van een gezamenlijk doel, de onderlinge verbondenheid, biedt namelijk de spinoff. Het is belangrijk om respect voor elkaars initiatieven te hebben, elkaar een podium te bieden en te voelen onderdeel te zijn van een groter geheel.
- De gemeente Maastricht zou (t.o.v. de provincie) meer moeten investeren in erfgoed. “Als je wil schitteren, moet je ook polijsten”.

Vervolgafspraken

- De resultaten van de 5 dialoogsessies over de toekomst van cultuur, waarvan de dialoog erfgoed en identiteit er een van is, worden gebundeld.
- De resultaten van de dialoogsessies worden gedeeld met het culturele veld op 16 september a.s. van 19.00u tot 21.00u in de stadshal van Centre Ceramique.
- De gemeente gebruikt de resultaten uit de dialoogsessies en de stadswandelingen bij de uitwerking van het nieuwe kunst- en cultuurbeleid en bij de invulling van het innovatiebudget van €1 miljoen. De stad heeft dit bedrag eenmalig ter beschikking om de noodzakelijke nieuwe koers een impuls te geven.
- De dialoogsessies en de stadsgesprekken gaan niet expliciet over het uitgeven van dat geld, maar wel over het opstellen van een lange termijn beleid, waarvan dit budget gekoppeld kan worden.

Verslag dialoog Amateurkunsten

Datum: 17 juni 2015, 20.00u – 22.00u

Plaats: Hoofdwacht

13-07-2015

Inleiding door Jaap van Royen

(Tout Maastricht)

Jaap geeft aan dat deze dialoogsessie is bedoeld om te spreken over de toekomstperspectieven voor amateurkunsten in Maastricht. Deze dialoogsessie maakt onderdeel uit van het innovatietraject cultuur. De notitie 'Cultuur, een Rol van Betekenis' dient als leidraad voor de dialoog.

Aftrap door Govert Derix:

“Wil de echte liefhebber opstaan?”

Bij het lezen van de notitie 'Cultuur, een Rol van Betekenis' krijgt Govert een tegenstrijdig gevoel:

- Is het nou toevallig dat de gemeente net nu de bodem van de schatkist in zicht is met burgers in gesprek wil over de toekomst van cultuurbeleid? Is die € 1 mln voor innovatie binnen cultuur niet gewoon een schaaamlap? En geeft deze notitie nou werkelijk de overgebleven energie van Maastricht Culturele Hoofdstad 2018 weer?
- Of is de notitie het middel om te zorgen dat amateurs en overheid met elkaar in gesprek gaan over wat ze voor elkaar kunnen betekenen om cultuur relevanter te maken?

Tegenstellingen zijn volgens Govert eigen aan kunst en cultuur. Cultuur plaatst het vraagteken bij zichzelf.

Govert filosofeert door: Wat gebeurt er wanneer we de notitie 'Cultuur, een rol van betekenis' verscheuren en het cultuurbeleid afschaffen?

- Er komt een schreeuw die vergelijkbaar is met de schreeuw tegen de bezuinigingen in 2010. Alleen zal deze schreeuw geen effect hebben.
- Het participatiedilemma wordt opgelost.
- Er ontstaat een nieuwe praktijk, omdat het culturele veld en de gemeente horizontaal ten opzichte van elkaar staan in plaats van verticaal.

Maar bovenal ontstaat er een situatie die ons uitdaagt om de liefhebber in onszelf te vinden en op te staan.

Reactie amateurs

Kansen algemeen

- De verenigingen onderstrepen het belang van de amateurkunsten voor de maatschappij. Als reactie op de aftrap van Govert Derix ligt een opgave in het in kaart brengen van de maatschappelijke waarde van de amateurkunsten.
- De verenigingen binnen de amateurkunsten bieden kansen voor de participatiemaatschappij. Verenigingen hebben een belangrijke sociale functie: binnen verenigingen ontmoeten mensen elkaar en ontstaan vriendschappen. Die vriendschappen vergroten hun zelf- en samenredzaamheid waardoor ze minder snel een beroep doen op de overheid. Hier ligt ook een kans om samen te werken met zorginstellingen zoals Radar.
- Het is een gemiste kans dat studenten nauwelijks vertegenwoordigd zijn binnen de amateurskunsten. Er liggen kansen in het meer toegankelijk maken van de amateurkunsten voor studenten. De studententoneelvereniging 'Alles is Drama' geeft aan graag te willen samenwerken met andere verenigen om zo meer studenten te bereiken. Ook geeft 'Alles is Drama' aan een rol te kunnen spelen in het bereiken van specifiek buitenlandse studenten. De toneelvereniging heeft namelijk zowel Nederlandse als Engelse producties en biedt ook zowel Nederlandse als Engelse toneellessen aan. Een goed voorbeeld van samenwerking met "Alles is Drama" is dat zij een Engelse variant van een voorstelling hebben verzorgd. De samenwerking was succesvol en de voorstelling kreeg hierdoor een andere dimensie.

Kansen met betrekking tot samenwerking amateurkunsten

- Het is een gemiste kans dat verenigingen vooral als eilandjes functioneren. Door over grenzen heen te kijken, samen te werken en verbindingen te zoeken als amateurverenigingen, zouden er vele mooie producties neergezet kunnen worden. De gemeente kan faciliteren bij het in verbinding brengen van de amateurverenigingen.

- Jammer dat goede initiatieven geen vervolg krijgen zoals “Harmonieus Maastricht”: Het Theater aan het Vrijthof was een dag beschikbaar voor de Amateurgezelschappen die gezamenlijk een programma presenterden waarbij samenwerking een voorwaarde was.
- Samenwerking tussen amateurs en professionals biedt veel kansen. De professionele organisaties kunnen een podium bieden, samen kunnen er fondsen worden geworven en het aantal activiteiten neemt af waardoor ook onderlinge concurrentie afneemt. De eerste opening is er: Jazz Maastricht nodigt iedereen uit om eventuele samenwerking verder te verkennen. De gemeente kan dit type samenwerking stimuleren door het als voorwaarde te stellen bij subsidieverlening.
- Een middel om samenwerking tussen amateurs en professionals vorm te geven is het voorprogramma. Voor beide partijen is het interessant om amateurs een voorprogramma te laten verzorgen. De professionele organisaties bereiken een groter publiek en de amateurs hebben meteen een groot podium.
- Om samen te kunnen werken zijn goede faciliteiten nodig, zoals een website waarop contactgegevens van alle amateurgezelschappen te vinden zijn alsook de centrale agenda. Opgemerkt wordt dat deze website “www.maastrichtnet.nl/actief” al bestaat, maar blijkbaar nog onvoldoende bekend is. Er wordt een oproep gedaan om actiever gebruik te maken van deze faciliteiten, maar je niet afhankelijk te maken van faciliteiten: het begint bij jezelf en de houding t.o.v. samenwerking.
- De gemeente kan begeleiden bij het formuleren van een gezamenlijk doel van de amateurkunsten. Op dit moment ontbreekt een gezamenlijk doel. Het hebben van een gezamenlijk doel, de onderlinge verbondenheid, biedt namelijk de spin-off. Het is belangrijk om respect voor elkaars initiatieven te hebben, elkaar een podium te bieden en te voelen onderdeel te zijn van een groter geheel.

Barrières algemeen

- De vergrijzing is onderbelicht in de notitie ‘Cultuur, een Rol van Betekenis’. Er is sprake van vergrijzing binnen de verenigingen. De vergrijzing zorgt ervoor dat de (financiële) druk binnen de verenigingen steeds groter wordt.
- De amateurskunsten zijn onvoldoende opgenomen in de notitie. Het gaat voornamelijk over de professionele kunst en cultuur. Dit is niet terecht. Amateurkunsten zijn namelijk van groot belang voor de professionele kunst en cultuur. Elke professional is amateur geweest.

- De notitie is erg op Maastricht gericht. Maastricht zou buiten haar eigen grenzen moeten kijken en meer samenwerking in de regio en de Euregio moeten stimuleren.
- De huidige structurele subsidieregeling voorziet alleen in harmonie, fanfares, koren en toneelverenigingen en niet in andere, nieuwere vormen van amateurkunst beoefening.

Barrières met betrekking tot betaalbare ruimten

- Er is een gebrek aan betaalbare ruimten om te repeteren alsook betaalbare podia. Er zijn veel podia in stad. De podia van vroeger zijn nu niet meer toegankelijk voor de amateurkunsten (denk aan Bonbonnière, AINSI). Ook is het huren van het MECC voor een concert vaak onhaalbaar. Verenigingen zijn dan gebonden aan de commerciële afspraken van het MECC. Eigenlijk kunnen verenigingen helemaal niet iets groots doen, dan gaan ze namelijk failliet! Misschien moeten we de subsidies aan gezelschappen afschaffen en dat geld besteden aan betaalbare podia? Voorgesteld wordt dat de gemeente bemiddelt tussen zaalverhuurder en de vereniging in een driehoeksoverleg.
- Hoe zit het met de ‘platte zaal?’

Barrières met betrekking tot nieuwe aanwas amateurkunsten

- Verenigingen maken zich zorgen over de toekomst van de amateurkunsten. Vanuit de overheid wordt te weinig gedaan om jongeren te interesseren voor cultuurparticipatie. Dit geldt zowel voor zang als dans en toneel. Verenigingen stappen daarom zelf op schoolgaande jongeren af, maar dit kan door gebrek aan tijd en geld enkel op ad hoc basis. De gemeente kan faciliteren door verenigingen en scholen met elkaar in contact te brengen.
- Verenigingen maken zich zorgen over de stijgende prijzen van Kumulus voor muzieklessen. Dit maakt het nog lastiger om nieuwe leden te vinden. In België is buitenschoolse kunsteducatie veel goedkoper.
- In de notitie wordt gesproken over talentontwikkeling. Het gaat niet (alleen) over het ontwikkelen van talent in de amateurkunsten, maar om het samen bezig zijn met je passie. De toegankelijkheid van amateurkunsten is van groot belang. Er moet aangesloten worden bij het niveau van de mensen.

Barrières met betrekking tot financiën/behoud amateurkunsten

- De verenigingen hebben het financieel moeilijk. Ze kunnen moeilijk rondkomen. Verenigingen spreken hun angst uit dat de subsidies verder verlaagd worden. De gemeente zou voor meer stabiliteit moeten zorgen door een lange termijn visie voor het verstrekken van subsidies te formuleren.
- Ook staat de belastbaarheid van de bestuurders van de verenigingen onder druk. Van deze mensen wordt veel gevraagd (o.a. inkomsten genereren voor de vereniging) en deze mensen zijn niet meer de jongste.
- Verenigingen vragen zich af wie bepaalt welke verenigingen of welk initiatief subsidie krijgt en hoe wordt dat bepaald. Het initiatief “Theater van het vat” was namelijk erg geslaagd en toch heeft de gemeente geen subsidie meer verleend. In de notitie ‘Cultuur, een Rol van Betekenis’ wordt maatschappelijke relevantie als belangrijkste criterium genoemd. De notitie geeft aan de hand van de thema’s inzicht in wat met maatschappelijke relevantie wordt bedoeld, maar het blijft een vaag begrip. Govert Derix poneert de stelling of niet een burgerraad moet beslissen wie aan de hand van nader te bepalen criteria wel of geen subsidie krijgt. Hierover zijn de meningen verdeeld. Enerzijds beslissen dan mensen erover die ‘liefhebber’ zijn en weten wat amateurkunst inhoudt en anderzijds zijn dit juist de mensen die zich met hun passie bezig moeten houden in plaats van bureaucratistische zaken zoals het verstrekken van subsidie.

Vervolgafspraken

- De resultaten van de 5 dialoogsessies over de toekomst van cultuur, waarvan de dialoog amateurkunsten er een van is, worden gebundeld.
- De resultaten van de dialoogsessies worden gedeeld met het culturele veld op 16 september a.s. van 19.00u tot 21.00u in de stadshal van Centre Ceramique.
- De gemeente gebruikt de resultaten uit de dialoogsessies en de stadswandelingen bij de uitwerking van het nieuwe kunst- en cultuurbeleid en bij de invulling van het innovatiebudget van €1 miljoen. De stad heeft dit bedrag eenmalig ter beschikking om de noodzakelijke nieuwe koers een impuls te geven. De dialoogsessies en de stadsgesprekken gaan niet expliciet over het uitgeven van dat geld, maar wel over het opstellen van een lange termijn beleid, waaraan dit budget gekoppeld kan worden.

Verslag dialoog crowdsourced projecten en jongerencultuur 13-07-2015

Datum: 27 juni 2015, 15.00u – 17.00u

Plaats: Oude Labgebouw tijdens Scenes Connected

Inleiding door Paul Lambrechts (Gemeente Maastricht)

Paul geeft aan dat deze dialoogsessie is bedoeld om te spreken over de toekomstperspectieven voor crowdsourced projecten en jongerencultuur in Maastricht. Deze dialoogsessie maakt onderdeel uit van het innovatietraject cultuur. De notitie 'Cultuur, een Rol van Betekenis' dient als leidraad voor de dialoog.

Inbreng jongeren

- Maastricht is veranderd. Er zijn meer culturele initiatieven in de stad. Alleen die initiatieven moeten groeien en moeten zich doorontwikkelen. Denk aan Scenes Connected, Kingsday etc. Kingsday is groots in Eindhoven en ook een echt volksfeest.
- Maastricht is een stad van tegenstellingen. Aan de ene kant heb je de Tefaf en aan de andere kant heb je Scenes Connected. Er is weinig tussen in. Sjik en sjoen moet meer mainstream worden en richting het ruigere, alternatieve Maastricht bewegen.
- In Maastricht past alles binnen de kaders. Moet veel rebelser! In Maastricht heb je alleen het landbouwbeleg. Daar mogen maar 500 mensen in. De muziekgieterij past ook in de categorie rebels maar is alweer te groot geworden, waardoor het niet meer werkt.
- De AINSI is een goed voorbeeld van een kleinschalige cultuurbrouwerij die groot is gebracht door een klein clubje bevlogen vakmensen. Dit moet door vakmensen gebeuren, niet door ambtenaren.
- De klassieke culturele instellingen leveren heel weinig op.
- De gemeente moet meer waardering uitspreken naar bottom-up initiatieven en de initiatiefnemers daarvan. De gemeente kan dat doen door de initiatieven zelf te promoten. Dit hoeft niet altijd door geld te geven, maar kan ook door andere, kleine dingen. Zoals een facebookbericht rondsturen vanuit het account van de gemeente. Zo laat de gemeente zien dat ze achter de initiatieven staat.
- Waardering uit zich ook in de bereikbaarheid en de behulpzaamheid van het ambtelijk apparaat. Vaak worden de initiatiefnemers doorgestuurd van afdeling naar afdeling en daar is geen ambtenaar die daarin als "linking pin" fungeert. Zo'n linking pin is heel waardevol voor de initiatiefnemer, die persoon kent de procedures en kent de mensen binnen de organisatie. Die persoon kan helpen bij het aanvragen van de vergunning bijvoorbeeld. Een cultuurambtenaar zou een linking pin rol kunnen vervullen.
- De Caberg Triënnale is een initiatief dat de kunstenaars in Caberg mede organiseren om aan de gemeente en Servatius te laten zien wat zij doen. Zo proberen ze hun zichtbaarheid in de stad te vergroten en een stukje erkenning te krijgen.
- In Maastricht moet je zelf initiatieven organiseren als je wilt dat er iets gebeurt. Een aantal jongeren vindt dit juist het leuke in Maastricht. In Maastricht gebeuren heel veel kleinschalige initiatieven. Dat maakt het leuk om te blijven.
- Advies is om te investeren in bestaande festivals die kloppen, in plaats van te investeren in nieuwe evenementen. Het parcours is een voorbeeld van bestaand festival waarin alle kunstinitiatieven zich kunnen presenteren.
- Evenementen moeten ook interessant worden gemaakt voor de Euregio. Ervaring leert dat je dan Euregionaal moet programmeren. De muziekgieterij werkt daarom met internationaal talent en talent van eigen bodem. Dat werkt heel goed voor Maastricht, nationaal talent minder.
- Om deze regio cultureel interessant te maken moeten er betere of verbindingen komen naar de Euregio. Dit is een absolute voorwaarde!
- Very contemporary als kunstproject in de Euregio. Daar komt het gebrek aan goede openbaar vervoer verbindingen in de Euregio ook naar voren.
- Het is opvallend dat de berichtgeving over cultuur in Maastricht vaak negatief is, vooral op MaastrichtGezien. Dit zou de stadsdichter kunnen oppakken door cultuur in Maastricht positief neer te zetten!
- De stadsdichter staat niet meer op de lijst bij Tout Maastricht voor 2016. Komen we weer terug op de waardering en nogmaals die hoeft niet altijd financieel te zijn.
- Waarom noemen we ons in 2018 niet alsnog culturele hoofdstad? Er was met MCH18 veel energie, het is jammer dat dat niet is vastgehouden.
- "Alles is drama" wil in 2016 een productie neerzetten in de stad en daarover graag in gesprek gaan met de gemeente.
- Investeer in de evenementen die er zijn en maak daar iets kwalitatiefs van en zoek naar financieringsstromen.

Vervolgafspraken

- De resultaten van de 5 dialoogsessies over de toekomst van cultuur, waarvan de dialoog crowdsourced projecten en jongerencultuur er een van is, worden gebundeld.
- De resultaten van de dialoogsessies worden gedeeld met het culturele veld op 16 september a.s. van 19.00u tot 21.00u in de stadshal van Centre Ceramique.
- De gemeente gebruikt de resultaten uit de dialoogsessies en de stadswandelingen bij de uitwerking van het nieuwe kunst- en cultuurbeleid en bij de invulling van het innovatiebudget van €1 miljoen. De stad heeft dit bedrag eenmalig ter beschikking om de noodzakelijke nieuwe koers een impuls te geven.
- De dialoogsessies en de stadsgesprekken gaan niet expliciet over het uitgeven van dat geld, maar wel over het opstellen van een lange termijn beleid, waaraan dit budget gekoppeld kan worden.

